

KENNISCENTRUM
HOOGBEGAAFDHEID

Creativiteit in het onderwijs

Overzicht bekendste theorieën

over creatief denken

Minka Dumont

Wie is creatief?

Verduidelijkt wat er nodig is om creativiteit te ontwikkelen

Componential Model – Amabile, Sternberg

Creativiteit ontstaat door een combinatie van intrinsieke motivatie, creatief denken en expertise. Deze componenten worden beïnvloed door de sociale en werkomgeving.

Investment Theory – Lubart

Creatieve mensen "investeren" in originele ideeën die in eerste instantie weinig gewaardeerd worden. Ze ontwikkelen deze ideeën totdat anderen de waarde ervan inzien.

4C Model – Kaufman, Beghetto

Creativiteit wordt ingedeeld in vier niveaus: Mini-C (persoonlijke inzichten), Little-C (dagelijkse creativiteit), Pro-C (professionele creativiteit) en Big-C (wereldveranderende creativiteit).

Hoe zijn we creatief?

Beschrijft de factoren en processen die leiden tot creatieve resultaten

CPS (Creative Problem Solving) – Osborn, Parnes

Creativiteit is een proces met fasen zoals probleemverkenning, ideeën genereren en oplossingen selecteren en uitvoeren. Het is een cyclisch en flexibel model.

Geneplore Model – Ward, Smith, Finke

Creativiteit combineert twee fasen: het genereren van mentale structuren (generate) en het verder ontwikkelen en evalueren ervan (explore).

BVSR (Blind Variation and Selective Retention) – Simonton, Campbell

Creativiteit ontstaat door willekeurige variaties van ideeën, waarbij alleen de meest bruikbare behouden blijven na evaluatie.

Janusian Thinking – Rothenberg

Creatieve ideeën ontstaan door het tegelijkertijd overwegen van tegengestelde of tegenstrijdige concepten en deze te integreren.

Waarom zijn we creatief?

Helpt bij het verklaren van redenen waarom mensen creatief denken en handelen

Intrinsic/Extrinsic Motivation – Deci, Ryan, Amabile, Hennessey

Creativiteit wordt gedreven door intrinsieke motivatie (plezier en interesse) en kan versterkt of beperkt worden door extrinsieke motivatie (beloningen en externe druk).

4-G Framework – Forgeard, Mecklenburg

Creativiteit dient vier doelen: generatief (vernieuwing), genot (plezier), groei (persoonlijke ontwikkeling), en goedheid (maatschappelijke bijdrage).

Matrix Model – Unsworth

Creativiteit ontstaat vanuit een interactie tussen motivatie (intern/extern) en taakvrijheid (gestructureerd/ongestructureerd).

Creative Learning – Beghetto

Creativiteit wordt ontwikkeld door leren in een context waar nieuwsgierigheid, experimenteren en persoonlijke expressie worden aangemoedigd.

Wat is creatief?

Beschrijving van soorten creativiteit en wat we als creatief beschouwen binnen verschillende domeinen

Propulsion Theory – Sternberg, Kaufman, Pretz

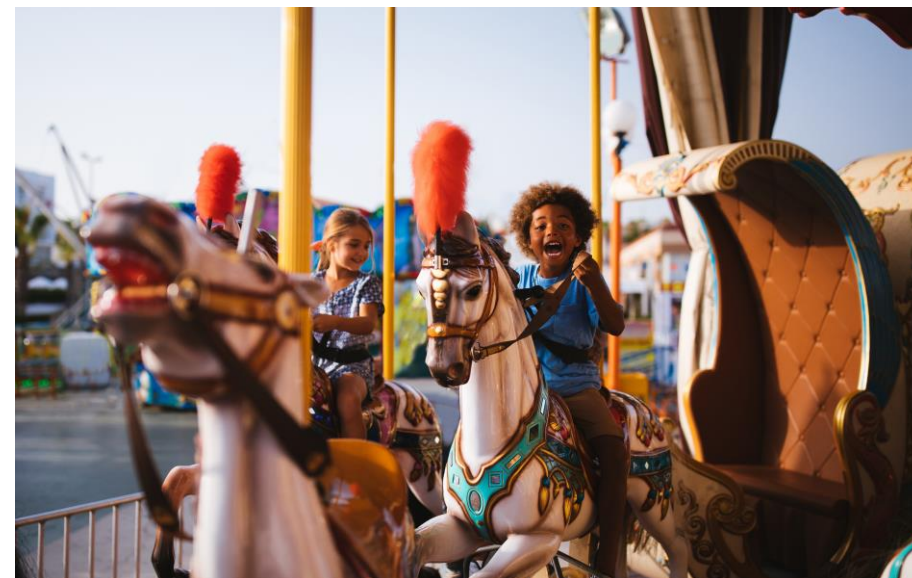
Creatieve bijdragen vallen in acht categorieën, variërend van ideeën die bestaande kennis versterken tot ideeën die volledig nieuwe richtingen inslaan.

Systems Theory – Csikszentmihalyi

Creativiteit ontstaat in een systeem van drie elementen: het individu, het domein (kennisveld) en de sociale context (gemeenschap die ideeën beoordeelt).

Amusement Park Theory – M. Baer, Kaufman

Het APT-model vergelijkt creativiteit met een pretpark: algemene vaardigheden zoals intelligentie en motivatie zijn de toegang, terwijl creativiteit zich steeds specifieker ontwikkelt door themagebieden (bijv. wetenschap of kunst), domeinen (zoals biologie) en microdomeinen (zoals genetica).

Overzicht bekendste theorieën over creatief denken

Categorie	Beschrijving	Theorieën	Personen
Wie is creatief?	Verduidelijkt wat er nodig is om creativiteit te ontwikkelen.	• Componential Model • Investment Theory • 4C Model	• Amabile, Sternberg • Lubart • Kaufman, Bethetto
Hoe zijn we creatief?	Beschrijft de factoren en processen die leiden tot creatieve resultaten.	• CPS • Geneplore • BVSR • Janusian Thinking	• Osborn, Panes • Ward, Smith, Finke • Simonton, Campbell • Rothenberg
Waarom zijn we creatief?	Helpt bij het verklaren van redenen waarom mensen creatief denken en handelen.	• Intrinsic/Extrinsic • 4-G • Matrix Model • Creative learning	• Deci, Ryan, Amabile, Hennessey • Forgeard, Mecklenburg • Unsworth • Beghetto
Wat is creatief?	Beschrijving van soorten creativiteit en wat we als creatief beschouwen binnen verschillende domeinen.	• Propulsion • Systems • Amusement Park Theory	• Sternberg, Kaufman, Pretz • Csikszentmihalyi • M. Baer, Kaufman